

“Затверджую”
Декан економічного факультету
_____ проф. Панчишин С.М.
31 серпня 2009 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

З дисципліни *"Облік зовнішньоекономічної діяльності "*

Спеціальність *"Міжнародна економіка"*

Форма навчання *денна*

Кафедра *обліку і аудиту*

Факультет *економічний*

Курс 4, **семестр** 7

Всього **108** годин, у тому числі:

Лекцій **36** години,

Практичних занять **18** години,

Самостійна робота **54** години,

Залік **7** семестр

Розглянуто

на засіданні кафедри обліку і аудиту

31 серпня 2009 р.

Зав. кафедри обліку і аудиту

проф. Ковалюк О.М. _____

Рекомендовано

метод. комісією факультету

31 серпня 2009 р.

Голова комісії _____

Складено : ас. кафедри обліку і аудиту Ковалишин У.В.

ЛЬВІВ - 2009

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теми	Всього	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостій- на робота
1.	Предмет, завдання та нормативно-правове забезпечення дисципліни облік зовнішньоекономічної діяльності	5	2	1	2
2.	Значення, зміст і структура зовнішньоекономічного договору. Відображення договірних відносин у системі бухгалтерського обліку	5	2	1	2
3.	Облік валютно-фінансових операцій у зовнішньоекономічній діяльності	12	4	2	6
4.	Облік операцій з імпорту	17	6	3	8
5.	Облік експортних операцій	17	6	3	8
6.	Особливості обліку операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності	11	3	2	6
7.	Облік бартерних операцій	10	3	1	6
8.	Облік інших зовнішньоекономічних операцій	17	6	3	8
9.	Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	14	4	2	8
	РАЗОМ	108	36	18	54

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

В умовах становлення України як країни з ринковою економікою та розширення глобалізаційних процесів виникає потреба у веденні зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними підприємствами. Зовнішньоекономічна діяльність виступає тим перспективним варіантом господарювання, що сприятиме становленню та розвитку нашої держави у міжнародному політичному та економічному аспектах.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю потребує глибоких знань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій

Метою дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” є висвітлити теоретичні знання і практичні навички з організації та ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності, пов'язаної із зовнішньоекономічними операціями.

Програмні питання даної дисципліни покликані дати знання студентам з обліку зовнішньоекономічної діяльності, розглянути національні принципи і стандарти обліку, розкрити методика формування фінансової звітності.

Завданням дисципліни є: оволодіння методикою облікового процесу та проведення практичних робіт, самостійної роботи студентів та тестового контролю.

Передумови для вивчення дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Математика для економістів», «Економетрія», «Статистика», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік».

2. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

У процесі викладання використовуються такі методи:

- за джерелом передачі та сприймання студентами навчальної інформації: словесні, наочні, практичні методи;
- за логікою передачі та сприймання студентами навчальної інформації: індуктивні та дедуктивні методи;

- за стимулюванням навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання пізнавальних потреб та інтересів; методи стимулювання обов'язку та відповідальності.

3. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за двома складовими:

- поточним контролем знань протягом семестру;
- складанням заліку за письмовим тестуванням набутих знань протягом семестру.

Максимальна оцінка відповідає 100 набраним балам за вищезазначеними складовими. Протягом семестру студент має можливість набрати 50 балів, відтак на письмовому тестуванні (заліку) – 50 балів.

Поточний контроль знань відбувається протягом практичних (семінарських) занять щодо кожної з тем, шляхом:

- перевірки наявності та рівня виконаного домашнього (самостійного) завдання, що передбачає оцінювання рівня роботи за ситуаційними задачами, письмової підготовки коротких і вичерпних повідомлень за питаннями теми, які не було розглянуто на лекціях;
- письмового тестування;
- оцінювання активності роботи студента на практичному занятті: науково-практичні доповіді, обговорення теоретичних питань теми та розв'язування практичних задач; а також участь у науково-практичних конференціях.

Належна увага приділяється відвідуванню студентами практичних занять, за кожен присутність студент набуває ще 1 бал.

Відтак за одне практичне заняття студент може заробити максимум 5,56 бала (таблиця 2).

Параметри оцінювання знань студентів протягом практичних занять

№	Вид завдання	Бал оцінювання	Кількість практичних занять	Сумарно набрані бали протягом семестру
1.	Тестовий контроль знань:			
	➤ «Відмінно»	1,56	9	14,04
	➤ «Добре»	1,25	9	11,23
	➤ «Задовільно»	0,94	9	8,42
2.	Активність :			
	➤ «Відмінно»	2	9	18
	➤ «Добре»	1,6	9	14,4
	➤ «Задовільно»	1,2	9	10,8
3.	Самостійна (домашня) робота:			
	➤ «Відмінно»	1	9	9
	➤ «Добре»	0,8	9	7,2
	➤ «Задовільно»	0,6	9	5,4
4.	Наявність на практичному занятті			
	➤ «Відмінно»	1	9	9
	➤ «Добре»			
	➤ «Задовільно»			
5.	Максимальна сума набраних балів	5,56	9	50,04

Залік відбувається у письмовій формі шляхом тестування набутих знань.

Кожен студент отримує індивідуальний варіант тестових завдань і задач. Відповіді за завданнями і задачами проставляються в окремо наданому бланку відповідей. Тестові завдання перевіряють набуті теоретичні навички. Відповідей за тестовими завданнями може бути від однієї до кількох позицій. Виконання задач окреслює набуті практичні навички облікової роботи студента протягом семестру.

Оцінювання знань здійснюється за бально-кредитною системою, яка передбачає оцінку успішності студента за складений тестовий залік - максимум **50** балів.

За умови досягнення сукупного балу значень від **40** балів залік вважається складеним і набуті знання оцінюються “**зараховано**”.

У випадках недобору двох балів до межі вищого оцінювання успішності, студент має право на підвищення значення сукупного балу шляхом надання

вичерпних відповідей на поставлені екзаменатором та асистентом додаткові запитання в усній формі.

Студент має можливість отримати залік автоматично, якщо протягом семестру, за поточним контролем знань, він набрав **40** балів.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ОПИС

Тема 1. Предмет, завдання та нормативно-правове забезпечення дисципліни облік зовнішньоекономічної діяльності.

Предмет курсу облік зовнішньоекономічної діяльності (далі ЗЕД). Принципи ведення зовнішньоекономічної діяльності. Об'єкти та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Основні завдання обліку. Нормативно-правові документи, які регламентують облік ведення зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Організація і побудова бухгалтерського обліку.

Тема 2. Значення, зміст і структура зовнішньоекономічного договору. Відображення договірних відносин у системі бухгалтерського обліку.

Поняття та функції договору. Види зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Порядок укладання та виконання договору. Зміст і структура договору.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Види і класифікація валют. Монетарні та немонетарні статті. Валютний курс і курсові різниці. Організація обліку валютних операцій на підприємстві. Порядок відкриття рахунків в іноземній валюті. Облік операцій, пов'язаних з купівлею та продажем іноземної валюти.

Тема 4. Облік операцій з імпорту

Суть і види імпорتنих операцій. Облік імпорتنих операцій, пов'язаних із завезенням товарно-матеріальних цінностей. Облік затрат по імпорتنих операціях. Порядок визначення митної вартості товарів. Особливості обліку виконаних робіт і послуг. Документальне забезпечення облікових операцій

Тема 5. Облік експортних операцій

Загальна характеристика митного режиму експортних операцій. Види експортних операцій. Порядок укладання експортних угод. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій.

Тема 6. Особливості обліку операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності

Суть операцій з давальницькою сировиною. Загальна побудова обліку операцій з давальницькою сировиною. Порядок розрахунків за переробку давальницької сировини. Відповідальність за порушення порядку здійснення операцій з давальницькою сировиною

Тема 7. Облік бартерних операцій

Визначення зовнішньоекономічного бартеру та основні вимоги до його здійснення. Особливості обліку бартерних операцій. Спеціальний режим при здійсненні бартерних операцій - застава, гарантія та їхнє відображення в системі бухгалтерського обліку.

Тема 8. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Облік реекспортних, реімпорتنих, консигнаційних, компенсаційних ЗЕО. Облік розрахунків по відрядженню за кордон. Лізингові зовнішньоекономічні операції.

Тема 9. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Фінансова та статистична звітність суб'єктів ЗЕД. Декларація про валютні цінності.

4.2. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна (домашня) робота виконується у формі підготовки рефератів, доповідей, обсягом 10-15 стор., оформлення первинних документів, а також розв'язку ситуаційних задач за темами:

1. Основна мета і завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності.
4. Зовнішньоторговельні операції та їх види.
5. Особливості відображення зовнішньоекономічних операцій у консигнатора та їх оподаткування.
6. Облік посередницьких операцій у консигнатора у міжнародній торгівельній практиці.
7. Суть та структура зовнішньоекономічного договору (контракту).
8. Облік ведення розрахунків за договорами комісії у зовнішньоекономічній сфері.
9. Основні поняття операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності.
10. Особливості оподаткування операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній сфері.
11. Організація бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною.
12. Торгові терміни правил ІНКОТЕРМС, їх групування.
13. Умови міжнародних розрахунків.
14. Облік валютних операцій
15. Підприємства з іноземними інвестиціями, їх облік та оподаткування.
16. Господарські одиниці іноземних держав та особливості їх обліку.
17. Уступка права вимоги та переведення боргу за операціями в зовнішньоекономічній діяльності
18. Методи купівлі іноземної валюти.

19. Схема купівлі іноземної валюти в бухгалтерському обліку.
20. Схема продажу іноземної валюти в бухгалтерському обліку.
21. Обліку факторингових операцій в зовнішньоекономічній діяльності.
22. Поняття бартерної операції в зовнішньоекономічній сфері та особливості її оподаткування.
23. Нормативно-правове регулювання бартерних операцій у сфері ЗЕД.
24. Види міжнародних розрахунків.
25. Відображення в обліку зовнішньоекономічного бартеру.
26. Основні форми платежів у зовнішньоекономічній діяльності.
27. Види митних тарифів та їх облік.
28. Поняття монетарних та немонетарних статей та особливості їх оцінки.
29. Синтетичний та аналітичний облік імпорتنих операцій.
30. Документальне оформлення експортних операцій.
31. Порядок відображення в обліку лізингових операцій у зовнішньоекономічній діяльності.

Задачі для самостійного розв'язування

Завдання 1.

ТзОВ «День» подало заявку для придбання іноземної валюти на МВРУ у сумі 40 000 у.о. по ринковому курсу 5,05 грн/у.о. курсом НБУ на дату зарахування іноземної валюти – 5,02 грн./у.о. За придбання іноземної валюти передбачено комісійну винагороду банку у сумі 500 грн.

Здійснити розрахунки та скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Завдання 2.

19.08.п.р. ТзОВ «Час» відвантажило нерезиденту обладнання контрактною вартістю 150 000 євро. Курс НБУ – 6,8 грн./євро. Всі витрати з відвантаження продукції склали – 2500 євро.

Укладеною угодою передбачається оплата банком імпортера з безвідкличного акредитиву на підставі акцептованого переказного векселя.

31.08 п.р. курс НБУ – 6,45 грн./євро.

15.09 п.р. нерезидентом було акцептовано вексель. Курс НБУ – 6,5 грн./євро.

Акредитивом вексель було погашено. Курс НБУ – 6,55 грн./євро.

Здійснити необхідні розрахунки та скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Завдання 3.

04.04 Ват «Міст-буд» перерахувало іноземну валюту у сумі 20 000 євро німецькій фірмі (балансова вартість валюти – 128 000 грн.). 23.05 надійшов імпортований товар на суму 12 000 євро.

Митні витрати:

Мито – 6% митної вартості.;

Митні збори – 1,2% від митної вартості.

27.05 було внесено зміни до контракту, відповідно до яких нерезидентом було здійснено послуги на своїй території на суму, яка залишилася як дебіторська заборгованість. 12.06 було підписано акт виконаних робіт.

Курси НБУ на дати здійснення операцій:

Дата	Курс НБУ, грн./євро
04.04	6,66
30.04	6,56
23.05	6,58
31.05	6,60
12.06	6,63

Здійснити необхідні розрахунки та скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Завдання 4.

22.04 відповідно до бартерного зовнішньоекономічного договору була відвантажена товарна продукція. Контрактна вартість угоди – 10 000 доларів США. Курс НБУ – 5,20 грн./дол. США. Балансова вартість товарної продукції – 35 000 грн.

Митні витрати

Митний збір – 0,4%

30.04 курс НБУ – 5,22 грн./дол..США.

12.05 були отримані матеріали від нерезидента. Курс НБУ – 5,18 грн./дол..
США.

Митні витрати:

Мито – 8%;

Митний збір – 0,2%.

Здійснити необхідні розрахунки та скласти журнал реєстрації господарських операцій.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1992р.
2. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність".
3. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97р.
4. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97р.
5. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною» від 15.09.95р.
6. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.94р.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив зміни валютних курсів".
8. Бутинець ф.Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 544с.
9. Бутинець Ф.Ф., Пармоляню В.Ф., Жиглей В.М. "Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств". Житомир. Либідь. 2003р.
10. Грачова Римма. Енциклопедія бухгалтерського обліку// Бібліотека “Дебету-Кредиту”, Київ / Галицькі контракти/ 2004. - 831 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність: Підручник для вузів/ І.В. Багрова, В.Є. Власик, О.О. Гетьман; за ред. д-ра економ. Наук. Проф. І.В. Багрової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.
12. Кадуріна Л.О., Стрельнікова М.С. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації Навчальний посібник. – к.: центр учбової літератури, 2007 – 606с.